

Collegebesluit

Onderwerp: Uitvoeringsregels en Uitvoeringsbesluit Wmo 2016
BBV nr.: 2015/484680

1. Inleiding

Dit collegebesluit gaat over de aanpassingen aan de huidige documenten:

1. Uitvoeringsregels maatwerkvoorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Haarlem 2015;
2. Uitvoeringsregels maatwerkvoorzieningen beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang 2015;
3. Uitvoeringsbesluit Algemene en maatwerkvoorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Haarlem 2015;
4. Uitvoeringsbesluit maatwerkvoorzieningen beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Haarlem 2015.

De redenen van aanpassing zijn met name reparatie van zaken die vorig jaar zijn vergeten en technische aanpassingen. Ook zijn tarieven aangepast. De separate Uitvoeringsregels en de Uitvoeringsbesluiten uit 2015 (vier documenten) zijn samengevoegd tot twee documenten om de integraliteit en samenhang van de Wmo-maatwerkvoorzieningen verder te bevorderen.

Het college is bevoegd om deze documenten vast te stellen. Samen met de Wmo 2015 en de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Haarlem vormen deze documenten de basis om de Wmo 2015 uit te voeren.

Het beleid is ongewijzigd.

2. Besluitpunten college

1. Het college besluit de Uitvoeringsregels maatwerkvoorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Haarlem 2016 vast te stellen;
2. Het college besluit het Uitvoeringsbesluit Algemene en maatwerkvoorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Haarlem 2016 vast te stellen;
3. De korting op de PGB-tarieven levert een structurele besparing op die wordt ingezet om het verwachte tekort op het budget Beschermd Wonen te verminderen.
4. Het besluit wordt ter informatie aangeboden aan de Commissie Samenleving;

3. Beoogd resultaat

Actuele en werkbare lokale regelgeving voor de uitvoering van de Wmo 2015.

4. Argumenten

4.1: De Aanpassingen in het Uitvoeringsbesluit Algemene en maatwerkvoorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Haarlem 2016

In het Uitvoeringsbesluit is geregeld hoe de gemeente eigen bijdragen heft op maatwerkvoorzieningen, wat de maximale hoogte is van het persoonsgebonden budget (hierna : pgb) en wat de criteria zijn voor de toekenning van een pgb.

Het pgb beleid in het kader van de Jeugdwet wordt op dit moment ook herzien. Daar waar dat kan wordt aangesloten bij het Wmo beleid ter zake.

Voor het pgb zijn de volgende zaken aangepast :

1. Handvatten voor de afweging of een maatwerkvoorziening in de vorm van een pgb kan worden verstrekt

Als een maatwerkvoorziening noodzakelijk is ter bevordering of versterking van maatschappelijke participatie en/of zelfredzaamheid, dan heeft de burger de keuze om deze voorziening in natura te ontvangen of - onder voorwaarden, zoals bepaald in artikel 2.3.6 van de Wmo 2015 - in de vorm van een pgb. Een burger heeft hierbij de verplichting om aan te tonen dat het pgb zal worden besteed aan het doel waarvoor dit is verstrekt, dat de in te kopen voorziening effectief is en dat de voorziening veilig en van goede kwaliteit is.

Hierbij kan dan gevraagd worden om een persoonlijk pgb plan . De mogelijke onderdelen hiervan zijn concreet uitgewerkt in het Uitvoeringsbesluit. Op basis van onder meer een door de burger opgesteld persoonlijk pgb plan kan het college vaststellen of aan deze wettelijke vereisten - de wet spreekt over veilig, doeltreffend en cliëntgericht- wordt voldaan. In het Uitvoeringsbesluit zijn de bouwstenen van het persoonlijk pgb plan uitgewerkt. Er vindt hierbij geen dubbeling plaats met de zaken die geregeld moeten worden in de zorgovereenkomst van de Sociale Verzekeringsbank (SVB; het zogeheten trekkingsrecht).

2. Incentive voor het vrijmaken van een aangepaste woning

Vanaf de invoering van de voormalige Wet voorzieningen gehandicapten in 1994 (voorloper van de Wmo) zijn in Haarlem en Zandvoort veel sociale huurwoningen aangepast. De bestanden van de gemeente en de corporaties worden naast elkaar gelegd en geanalyseerd. Ook wordt nagegaan welke woningen nog bewoond worden door de persoon voor wie deze aanpassingen zijn gerealiseerd.

De verwachting is dat niet alle woningen meer bewoond worden door de persoon voor wie de aanpassingen destijds nodig waren en dat de huidige bewoners niet allemaal een aangepaste woning nodig hebben. Het is wenselijk dat deze woningen beschikbaar komen voor personen die wel zijn aangewezen op een aangepaste woning. De gemeente zal de huidige bewoners daarom moeten verzoeken te verhuizen naar een andere woning. Gedwongen verhuizing is niet wenselijk en gelet op het huurrecht ook niet mogelijk. Hierover vindt overleg plaats met de Haarlemse corporaties, omdat er uiteraard ook een andere woning aangeboden moet worden.

Aan het Uitvoeringsbesluit is toegevoegd dat als burgers op verzoek van de gemeente een aangepaste woning vrijmaken voor een burger die deze woning voor zijn zelfredzaamheid nodig heeft er een bedrag van maximaal € 5.000,- beschikbaar wordt gesteld. Dit bedrag

verdient zich naar verwachting terug doordat er geen kostbare woningaanpassingen in een andere woning hoeven worden gedaan.

3. Hoog tarief pgb voor gespecialiseerde individuele begeleiding

Deze aanvulling in het Uitvoeringsbesluit is een reparatie van een onvolledige vaststelling van de pgb-tarieven in het vorige Uitvoeringsbesluit.

In het vorige Uitvoeringsbesluit is voor begeleiding individueel alleen een tarief van € 35,95 per uur vastgesteld. Dit tarief is destijds als gemiddeld tarief overgenomen uit de voormalige AWBZ. Hierbij is geen rekening gehouden met de mogelijkheid die er destijds (onder de AWBZ) was om het budget flexibel in te zetten. Er werd toen geïndiceerd in klassen (0 – 1,9 uren per week; 2 – 3,9 uren per week et cetera) waarbij men het hoogst aantal uren uit de geïndiceerde klasse x het gemiddeld tarief als pgb kreeg toegekend. Met dat pgb kon men ook minder uren voor een hoger tarief inkopen (destijds tot maximaal € 63,00). Deze praktijk was (en is) wenselijk omdat in sommige gevallen een duurdere vorm van ondersteuning nodig is.

Met het vaststellen van uitsluitend een tarief van € 35,95/uur verviel de mogelijkheid van flexibele inzetbaarheid, terwijl in de praktijk nog steeds behoefte bestaat aan de mogelijkheid van een hoger tarief.

In de praktijk heeft dit nog niet tot knelpunten geleid:

1. De betreffende overgangsccliënten ontvingen op grond van hun overgangsrecht in het afgelopen jaar nog een pgb dat was gebaseerd op de oude situatie, waarmee hun pgb - waar nodig - voldoende was om ondersteuning tegen een hoger tarief in te kopen.
2. Voor nieuwe cliënten die zijn aangewezen op ondersteuning tegen een hoger tarief is in het afgelopen jaar een uitzondering gemaakt en is een pgb toegekend dat is gebaseerd op het hogere tarief (tot een maximum van € 63,00, conform de bedragen van de AWBZ).

Om deze praktijk te formaliseren wordt, naast een basistarief, nu ook een hoog tarief ingevoerd. Dit tarief stellen wij vast op een maximum van € 57,00. Overigens is er ook bij zorg in natura een basis tarief en een hoog tarief.

De hoogte van dit tarief is bepaald aan de hand van een methodiek van Q-consult (een methodiek die speciaal is ontwikkeld voor het vaststellen van pgb-tarieven, waarbij tarieven worden berekend op basis van verschillende aspecten zoals bruto uurloon, werkgeverslasten, overheadkosten, reiskosten en risico-opslag). De € 57,00 als uitkomst van deze berekening is 10% lager dan het maximumtarief (€ 63,00) dat gold onder de AWBZ en komt daarmee overeen met de verlaging die voor 2015 is toegepast op de zorg in natura tarieven.

Aangezien de werkwijze die nu formeel vastgesteld wordt niet anders is dan de werkwijze die tot nog toe in de praktijk is toegepast, volgen uit dit onderdeel geen financiële consequenties.

4. Vergoeding vervoerskosten bij pgb voor begeleiding groep

Op dit moment kent de gemeente Haarlem, in situaties waarbij begeleiding in groepsverband vervoer is geïndiceerd, de OV-taxi toe (eveneens een Wmo-maatwerkvoorziening). Dit is geen gewenste situatie. De OV-taxi is bedoeld voor sociaal vervoer en de vergoeding voor de OV-taxi wordt door de gemeente beperkt tot een maximum aantal zones (350 per jaar). Het

laten reizen van burgers met de OV-taxi naar geïndiceerde begeleiding is oneigenlijk gebruik van de OV-taxi.

Een alternatief is noodzakelijk. Als burgers op eigen kracht geen alternatief kunnen organiseren, dan is het mogelijk om voor het vervoer een apart pgb te verstrekken. Hiermee kan de burger bij de aanbieder van keuze of op een andere wijze vervoer inkopen.

De tarieven voor een pgb voor vervoer naar en van begeleiding groep worden:

- max. € 7,50 per dag bij regulier vervoer
- max. € 20,00 per dag bij bijzonder vervoer (bijvoorbeeld bij rolstoel-gebondenheid of intensieve begeleiding)

Deze bedragen zijn gebaseerd op de Nza tarieven van 2014.

Met deze bedragen kan alternatief vervoer worden geregeld. Situaties die afwijken zodat een hogere kostprijs voor het vervoer nodig is (bijvoorbeeld in verband met een locatie buiten de regio zijn zo incidenteel dat dit maatwerk is dat per situatie wordt vastgesteld.

5. Korting van 5 % op de tarieven voor een pgb beschermd wonen en de woontoeslag

Het overgekomen budget voor 2015 was onvoldoende om de beschermd wonen tarieven te handhaven. De zorg in natura tarieven voor beschermd wonen zijn in 2015 met 5% gekort (voor 2015 en 2016). De tarieven voor het pgb voor beschermd wonen zijn in 2015 niet gekort in verband met het overgangsrecht. Door hetzelfde kortingspercentage ook toe te passen op het pgb voor beschermd wonen, worden cliënten met een pgb beschermd wonen in 2016 gelijkgesteld met cliënten die hun zorg in natura verzilveren.

Er is afgelopen drie kwartalen een lichte groei van pgb cliënten te zien. Ook zijn er verschillende (woon-) initiatieven in de regio gestart die op korte en middellange termijn plek willen bieden aan cliënten met een beschermd wonen-beschikking die zij via een pgb verzilveren.

Een cliënt met een pgb die in een wooninitiatief woont, kan ook in 2016 een beroep doen op een jaarlijkse woontoeslag. Een wooninitiatief is een woonvorm waarin minimaal 3 en maximaal 26 bewoners op 1 adres, of binnen een straal van 100 meter, wonen. In deze woonvorm is ten minste één gemeenschappelijke verblijfsruimte aanwezig die geschikt is voor het ontplooiën van gezamenlijke activiteiten.

De voorwaarden voor de woontoeslag zijn aangescherpt: de woontoeslag moet besteed worden aan het beschermende karakter van wooninitiatief. Dat betekent dat de kosten die het wooninitiatief maakt voor de gemeenschappelijke leefruimte(n) betaald mogen worden uit de toeslag. De toeslag kan niet worden besteed aan woonlasten of kosten voor het organiseren van de zorg.

In 2016 wordt in samenwerking met de gemeenteraad een nader besluit voorbereid over de woontoeslag.

6. Eigen bijdragen voor pgb diensten gelijk aan natura

De eigen bijdrage die bij burgers in rekening wordt gebracht voor diensten in natura (huishoudelijke ondersteuning, begeleiding en kortdurend verblijf), wordt gebaseerd op een maximumtarief van € 21,18 per uur geleverde hulp of ondersteuning. Dit is niet de werkelijke kostprijs, maar de prijs van het laagste tarief dat tot stand is gekomen bij de aanbesteding van de huishoudelijke ondersteuning. Hier is regionaal overeenstemming over bereikt, omdat dit

destijds al een verhoging betrof van de eigen bijdrage die onder de vigeur van de AWBZ werd geheven voor begeleiding en kortdurend verblijf.

Volgens het huidige Uitvoeringsbesluit wordt de eigen bijdrage bij een pgb voor begeleiding berekend over de totale, reële kostprijs van de voorziening (over het algemeen hoger dan €21,18 per uur). Dit verschil wordt gerepareerd door ook de eigen bijdrage voor begeleiding die met een pgb wordt ingekocht vast te stellen op basis van een maximaal tarief van € 21,18.

Aangezien de werkwijze die nu formeel wordt vastgesteld niet anders is dan de werkwijze die tot nog toe in de praktijk is toegepast, volgen uit dit onderdeel geen financiële consequenties.

7. Pgb niet besteden bij zorgverlener die ook optreedt als vertegenwoordiger

In verband met het risico op belangenverstremming is een duidelijke functiescheiding van vertegenwoordiger van een cliënt en zorgverlener noodzakelijk. Om deze reden is het uitgesloten dat een zorgverlener die wordt ingezet met een pgb tegelijkertijd optreedt als de vertegenwoordiger van de betreffende cliënt, tenzij uit een persoonlijk pgb plan blijkt dat de belangen van een cliënt voldoende zijn gewaarborgd.

4.2 Financiële paragraaf

De financiële consequenties van het vaststellen van het Uitvoeringsbesluit maatwerkvoorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Haarlem 2016 zijn:

- Financiële consequenties van de korting van 5% op de tarieven voor het Pgb Beschermd Wonen

De 5% korting op de pgb-tarieven betekent een verwachte besparing van € 130.000,- op de uitgaven ten behoeve van de pgb's voor beschermd wonen (totale uitgaven voor 2015 geraamd op 2,6 miljoen euro). De besparing zal worden ingezet om het te verwachten tekort op beschermd wonen te verminderen.

- Voor het overige zijn er geen financiële consequenties.

De Wmo 2015 is een open einde regeling, waarbij de gemeente voor iedere individuele burger een resultaatverplichting heeft voor zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. In de reguliere P & C cyclus worden de uitgaven periodiek gemonitord.

Uitgangspunt blijft dat het rijksbudget het werkbudget is. Dit betekent dat het streven is de uitgaven binnen het beschikbare budget te houden. Leidend hierbij is het vastgestelde raadsbeleid (raadsbesluit beleidskaders 'Zorg voor Jeugd, AWBZ, Participatiewet en Wmo' (BBV nr.: 2013/469125), dat uitgaat van een groter beroep op eigen kracht en zelfredzaamheid.

4.3 Aanpassingen in de Uitvoeringsregels maatwerkvoorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Haarlem 2016

In de Uitvoeringsregels is uitgewerkt hoe de concrete toegang tot de maatwerkvoorziening wordt vastgesteld. De mogelijkheden van een burger om op basis van eigen kracht en het eigen netwerk en/of met gebruikelijke hulp en/of met algemeen gebruikelijke voorzieningen

zijn zelfredzaamheid te handhaven of te verbeteren staan centraal om een beroep op een maatwerkvoorziening te voorkomen. De burger moet hierbij als resultaat hebben dat hij of zij zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kan blijven wonen en hierbij zelfredzaam is en in voldoende mate kan participeren.

Een maatwerkvoorziening is een, op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen. Deze maatwerkvoorziening kan bestaan uit diensten (begeleiding en huishoudelijke ondersteuning), woningaanpassingen hulpmiddelen, opvang en beschermd wonen. Deze voorzieningen staan omschreven in de Uitvoeringsregels.

De volgende zaken zijn aangepast:

1. Verheldering werkwijze huishoudelijk ondersteuning

Conform raadsstuk 2014/168107 'Uitwerking lichtste vorm van de hulp bij het huishouden' zijn de uitvoeringsregels aangevuld en verhelderd. Dit betekent dat de gemeente een toegangsbepaling doet en vervolgens aan de aanbieders van huishoudelijke ondersteuning de opdracht geeft om samen met de burger een dynamisch ondersteuningsplan op te stellen om het resultaat van een schoon en leefbaar huis te realiseren. Dynamisch wil zeggen dat er periodiek wordt gekeken wat er nodig is om dit resultaat te halen en hoe en wanneer het netwerk of de omgeving hierbij concreet ingezet kan worden.

Ook is het ondersteuningsplan uitgewerkt als instrument om de ondersteuning door de aanbieder beter te verhelderen voor de burger. Dit is een vastgesteld formulier dat door alle aanbieders wordt gehanteerd. In het ondersteuningsplan worden de activiteiten met daarbij de frequenties genoteerd. Op het eerste overeengekomen ondersteuningsplan komt ook een indicatieve tijdsduur te staan van de over te nemen activiteiten door de aanbieder, voor de melding aan het CAK (Centraal Administratiekantoor) in verband met de eigen bijdrage. Het werkelijke aantal ingezette uren wordt door de cliënt zelf geaccordeerd op de werkbriefjes. Dit zijn de werkelijke uren die aan het CAK worden doorgegeven. De nieuwe werkwijze impliceert namelijk een dynamiek in de in te zetten omvang van de professionele ondersteuning. De omgeving en het sociale netwerk van de burger, evenals voorliggende of andere voorzieningen worden betrokken bij de uitvoering van de huishoudelijke ondersteuning.

2. verheldering persoonlijke verzorging

Met ingang van 1 januari 2015 is 5% van de persoonlijke verzorging van de voormalige AWBZ overgeheveld naar de Wmo 2015. In de Wmo 2015 is persoonlijke verzorging een vorm van individuele begeleiding of maakt persoonlijke verzorging onderdeel uit van de groepsbegeleiding en betreft dan ondersteuning bij het uitvoeren van noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen. Persoonlijke verzorging wordt dus niet apart geïndiceerd maar meegenomen in de totale begeleidingsbehoefte. Ook is verhelderd wanneer persoonlijke verzorging valt onder de zorgverzekeringswet.

3. criteria sportvoorzieningen nader uitgewerkt

Sporten kan voor de maatschappelijke participatie van burgers belangrijk zijn. Verhelderd is wat onder een sportvoorziening kan vallen. Algemeen gebruikelijke kosten vallen hier niet onder. Dit zijn kosten die iedere burger moet maken, zoals lidmaatschapskosten of de aanschaf van voorzieningen die burgers zonder beperking ook aan moeten schaffen. Er zijn echter bijzondere voorzieningen, zoals sportrolstoelen die hier wel onder vallen.

De Wmo 2015 bevat geen definitie of omschrijving van een sportvoorziening. Een sportvoorziening kan dus allerlei soorten van voorzieningen zijn en betreft niet enkel de bekende sportrolstoel. Ook dit aspect is nader uitgewerkt. In de praktijk werd hier overigens al ruimer mee omgegaan.

4. nadere regels over de inzet van het sociale netwerk met een pgb

Het is mogelijk om met een pgb een maatwerkvoorziening in te kopen die wordt geleverd door iemand uit het eigen netwerk (informele zorg), voor zover deze persoon niet de wettelijke vertegenwoordiger is van de pgb-houder. In de praktijk is gebleken dat hiervoor nadere criteria wenselijk zijn, gelet op de uitvoeringskwaliteit en de belastbaarheid van de mantelzorger. Ook de afstemming met eventuele professionele ondersteuning is een aandachtspunt.

Met de aanpassingen in de Uitvoeringsregels worden mantelzorgers beter beschermd tegen overbelasting, wordt continuïteit van zorg gewaarborgd, worden kwaliteitseisen gesteld en worden kortdurend verblijf en begeleiding in groepsverband uitgesloten van informele ondersteuning. In een persoonlijk pgb plan dienen burgers dit samen met de informele zorgverlener overtuigend weer te geven.

5. Risico's en kanttekeningen

Algemeen:

Met de vaststelling van de Uitvoeringsregels en het Uitvoeringsbesluit Wmo 2016 worden (technische) onvolkomenheden hersteld en extra handvatten voor de uitvoering geformuleerd.

Het werkveld van de Wmo is dynamisch. De transformatie in het sociaal domein gaat verder. De huidige Uitvoeringsregels zijn nog vrij traditioneel. In de loop van 2016 worden de Uitvoeringsregels verder doorontwikkeld zodat deze meer in lijn zijn met de Wmo als kaderwet.

6. Uitvoering

Communicatie

De Participatieraad ontvangt de Uitvoeringsregels en het Uitvoeringsbesluit ter informatie.

Na vaststelling door het college van deze documenten worden deze bekendgemaakt in het digitale gemeenteblad (GVOP) op www.officiëlebekendmakingen.nl.

Loket Haarlem, de sociale wijkteams, de (pilot-)zorgaanbieders en andere partners in de stad die betrokken zijn bij de uitvoering in het sociaal domein worden voorgelicht op de wijzigingen en krijgen de uitvoeringsregels en het uitvoeringsbesluit toegezonden. Het college stuurt deze nota ter informatie naar de commissie Samenleving.

Overgangstermijn

Burgers met een lopend pgb voor ambulante begeleiding of beschermd wonen zullen per beschikking in januari 2016 op de hoogte worden gesteld van de wijzigingen. Met ingang van 1 mei 2016 worden de desbetreffende pgb's aangepast.

7. Bijlagen

1. Uitvoeringsregels maatwerkvoorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Haarlem 2016;
2. Uitvoeringsbesluit Algemene en maatwerkvoorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Haarlem 2016.

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester